

EEN FELLERE ZON

Han van der Vegt

Een fellere zon

Roman

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek
een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

© Han van der Vegt 2022
Alle rechten voorbehouden
Omslagontwerp Stroomberg

NUR 301

ISBN 978 90 284 5208 4
www.wereldbibliotheek.nl
www.hanvandervegt.com

Voor Inger en Charlie

Inhoud

I

1	Blank en nieuw van het gestoelte	13
2	De strengeling, het menigvuldig winden	47
3	De doorluchte drommen en de stoet	84
4	Het snikkend licht der enkelsterren	124
5	De volle brand der elementen	189

II

6	Getild op fonkelend gebint	247
7	De versperringen voorbij	277
8	De vale zoom der wildernis	305
9	Ontzinde drift, razende werveling	351
10	Een stout vertrekt, een pralend schoon verlies	390

	Index van personen	409
--	--------------------	-----

	Verantwoording	413
--	----------------	-----

Het boek is opgebouwd uit fragmenten van:

⌘ het verhaal van Claudius

⌘ de herinneringen van Servilia

⌘ het dagboek van Bibulus

⌘ het verhaal van Pompeius

I

Het jaar zeshonderdvierennegentig
na de stichting van de stad onder
de consuls Marcus Tullius Cicero
en Gaius Antonius Hybrida

Blank en nieuw van het gestoelte

De drift om iemand anders te zijn achtervolgt Publius Claudius Pulcher tussen zijn eigen lakens. Haar nagels zijn te lang. Hij ruikt haar zure adem.

Het licht dwingt zijn ogen knipperend open. Hij komt over-eind op zijn ellebogen. Recht voor hem hangt de zon, bezig zich langs de glazen koepel over zijn slaapkamer omhoog te werken. Het duurt even voor het gevoel zich aan hem opdringt dat die zon daar niet hoort. Als hij om zich heen kijkt, komt zijn blik een andere zon tegen. Twee zonnen, even hoog tegenover elkaar aan dezelfde hemel. Hij knippert nog eens. Nu ziet hij een ring rond de zon voor zich. De ring is een randschrift. JULIUS CAESAR. EEN NIEUWE DAG VOOR ROME. Claudius laat zich terugval-len in de kussens.

Pompeia zit naast hem, naakt, haar armen om haar opgetrok-ken knieën. 'Het voelt of hij zo de kamer in kijkt,' zegt ze. 'Of hij weet waar ik ben.'

'Je kunt direct naar hem toe,' zegt Claudius. 'Ik moet zelf ook weg.'

Niet het juiste antwoord. Ze gaat op haar knieën zitten en wentelt zich in dezelfde beweging met het ene been over zijn gezicht. Hij voelt haar dijen om zijn wangen klemmen. Hij voegt zijn mond naar haar vlees en pakt haar bij haar middel. Even heeft hij de sensatie dat hij door haar lichaam heen ademt. Hij

voelt hoe ze zich concentreert op haar lust, die langzaam haar ruggengraat achterovertrekt. Haar benen spannen zich aan. Ze roept, kort: 'O, Caesar, Caesar.' Hij weet niet of ze het voor zichzelf of voor hem doet.

Vanochtend, toen ik over de Vergaderplaats liep, zag ik voor het eerst de gedenkplaat voor Claudius Pulcher. Ik had wel gehoord dat ze haar hadden aangebracht. Ik moet er tientallen keren langs zijn gelopen zonder haar op te merken. Maar vandaag waren de stromingen in de menigte, de geuren van de kraampjes, de hoek van het licht, precies zo dat mijn blik erop viel. Een marmeren rechthoek in het plaveisel, met diep ingehakte letters die de sloffende zolen van het Romeinse volk de komende jaren kunnen trotseren.

Op deze plek werd

Publius Clodius Pulcher

verbrand door zijn geliefde volk, nadat hij lafhartig
door de sluipmoordenaars van de behoudzucht
was neergeschoten.

Het verbaasde me dat Cicero's aanhangers de moed nog niet bijeen hadden geraapt om de tekst weg te hakken. Terwijl ik doorliep naar de Korf kwamen de herinneringen weer boven aan die ochtend vijf maanden geleden, toen Silanus en ik ons in de woedende menigte maar nauwelijks staande hadden weten te houden. En aan Claudius, of Clodius zoals je nu moet zeggen. Ten tijde van de moord was ik, net als iedereen die ik ken, kwaad op hem om wat hij Cicero had aangedaan. Maar Cicero is terug

uit ballingschap; hij heeft zijn positie in de Senaat weer ingenomen en de herbouw van zijn huis is in volle gang, terwijl er van Claudius niets rest dan die plaat. Dat verandert niet wat hij heeft gedaan, maar wel hoe ik ernaar kijk.

En hij was een van ons. Ik herinner me hem nog vanaf de tijd dat hij en zijn zus bij ons door de tuin in Baiae renden: gouden krullen, zonverlichte huid. Ik, wij allemaal, hebben deel aan wat er met hem is misgelopen.

Het was nog stil op de Korf. Als zo vaak was ik de eerste. Ik ging aan mijn werktafel zitten, pakte dit schrift en begon te schrijven.

Want tijdens mijn wandeling had ik begrepen dat een van de belangrijkste redenen voor Claudius' lot zijn obsessie met Julius Caesar was. Er zijn zelfs mensen, en mijn beminde broer, nou ja, halfbroer, Cato, is onder hen niet de minste noch de welriekendste, die zullen zeggen dat die obsessie met Julius Caesar de reden is voor het lot van Rome. Wat meteen duidelijk maakt dat zij niet minder door Caesar geobsedeerd zijn. Maar degene die het diepgaandst met Caesar bezig was, zowel lichamelijk als geestelijk, was ikzelf.

De Witte Kamer! Zelfs in de korte momenten dat mijn lichaam toegaf aan de slaap wisten mijn zorgen me nog te achterhalen. Ik schokte wakker. Naast me lag Porcia te ademen als een aangespoelde walvis. Er gaat een grote eenzaamheid uit van het dampende lichaam van je eigen vrouw, volkomen onbewust van wat jou uit de slaap houdt. Ach, ze is ook nog zo jong. Waar verspil ik mijn rijpe jaren aan?

Gisteravond laat kwam het bericht binnen dat Julius Caesar de Senaat om ontheffing heeft gevraagd. Hij wil zich verkiesbaar kunnen stellen zonder afstand te doen van zijn zakelijke belan-

gen. Meneer wil natuurlijk eerst zijn Beurstocht lopen!

En papa had me nog wel beloofd dat dit mijn jaar zou worden! Ik had me zo verheugd op een waardig en bezonken consulschap met een collega die me niet de hele tijd zou overvleugelen. Het kwam allemaal weer terug, van toen we samen magistraat tweede klasse waren en hij al mijn pogingen tot behoorlijk bestuur in de schaduw stelde met zijn potsenmakerij van ander-mans geld. Het zou allemaal nog erger worden als ik het podium van het consulschap met hem zou moeten delen.

Ik moet te luidruchtig hebben liggen zuchten. 'Wat is er, Bibulus? Ga toch slapen, jongen. Morgen moet je...'

'Dat is het juist. Ik kan mijn hoofd toch niet afzetten. Zou je...?'

'Het is al goed. Ik ga wel beneden op de bank liggen.'

Ze doet wat ze kan, dat is het niet. Het is haar schuld niet dat ze zich moeilijk kan inleven in de beproevingen van een politicus. Hoewel, met haar vader...

Zodra ze de kamer uit was, ging ik op bed zitten en vouwde mijn benen onder me. Mijn hand reikte naar achter mijn oor en knipte mijn implantaat aan. Het Gevoelen stroomde mijn hoofd binnen. In de donkere deiningen van andermans nachtroerselen ging mijn eigen onrust kopje-onder. Ik liet me zakken, steeds dieper, door de lagen van driften en gedachten. Alles nam vorm aan, inclusief ikzelf, tot ik onder mij de duistere opening van de Metacombe zag opdoemen.

Mijn voeten stonden bovenaan de trap. Mijn vingers raakten de wand. Alles was even glad en onwerkelijk en vertrouwd als altijd. Ik daalde de treden af en kwam in het gangenstelsel. Onder steeds nieuwe gewelven, langs portalen en splitsingen, zocht ik mijn weg. Er waren nog weinig mensen. We liepen elkaar voorbij in de waterige stilte. Op dit uur waren de meeste kamertjes natuurlijk nog dicht. Gelukkig kon ik al wel terecht bij de Cumaeïsche sibille. Papa zou me in mijn gezicht uitlachen

als hij er ooit achter zou komen, maar ik heb veel steun aan haar voorspellingen. Ik zal niet zeggen dat ik ze geloof. Ik houd er alleen rekening mee. Hij is ondanks alles waarover we het eens zijn een heel ander politicus dan ik. Hij neemt vooral de oude beginselen van onze dode voorgangers als maatstaf, terwijl ik ook naar de levenden probeer te luisteren. En niet alleen naar hem!

Ik ging de lange, taps overkapte gang door. De nevels kronkelden me tegemoet. In haar kamer hangt ze in een rieten kooi aan het gewelf, gehuld in een waas van doeken en gewaden, waaruit ergens halverwege haar verschrompelde, tandeloze gezichtje steekt. Onder haar rijzen kleurige dampen uit de scheuren in de rotsbodem. Haar stem is schor en indringend.

‘Marcus Calpurnius Bibulus! Wat kan ik voor je betekenen?’

Ik schreef mijn vraag op het bord.

‘Sibille, ik ben gekomen om te vragen naar het lot van Rome en dat van mij.’

Ze zweeg, smakte met haar lippen, rolde haar tong door haar mond. Diep uit haar borst welde een reutel op, die overging in een ritmisch gepruttel en melodie kreeg. Ze zong, diep en woordeloos, maar met steeds meer klank. Toen pas kwamen de woorden.

Bibulus, onvader, die niet eens van de Vaderen afstamt
zal toch de kampioen van het Gevaderte zijn.

Hij zal zichzelf en al zijn vaderen moeten verraden
om voor zijn moeder te zijn wat ze nog nooit heeft gebaard.

Hij vindt vrienden waar hij hoopte ze nimmer te treffen,
leert dat een vader verschilt van wat je wenst van een vriend.

Ik houd van de stijl. Die geeft me het idee dat ik houvast heb in de toekomst, maar beperkt mijn mogelijkheden niet.

Ik had haar kamertje nog niet verlaten of ik voelde de onrust,

de sensatie dat mijn zintuigen werden aangesproken zonder dat ik al kon registreren wat ze me wilden vertellen. Ik rende de trappen op. Ik steeg op door de lagen van het Gevoelen.

Claudius hult zich in zijn paarsgerande toga. Hij besprenkelt zijn haar met welriekende olie maar wast zijn gezicht niet (Pompeia verbiedt het hem). Hij slaat het ontbijt over omdat hij zijn vrienden niet wil laten wachten (dat vertelt hij zichzelf elke ochtend). Dan laat hij Pompeia achter in zijn kamers boven, zodat ze na zijn vertrek ongezien haar weg kan gaan. Hij daalt de trap af en gaat de binnendeur door naar zijn ontvangstkamer. Op de banken langs de wand zitten zijn vrienden.

Een stevige kerel met donkere, springerige krullen veert over-eind en komt op hem af. Zijn gezicht is breed en open, met een prominente onderkaak. Zijn implantaat is van geborsteld staal. 'Claudius, licht op mijn tafel, brood in mijn nap! Ik ben blij je te kunnen begroeten op deze dubbel verlichte dag. Zag je de nieuwe zon?'

Claudius vat hem bij de schouders en zoent hem op de mond. 'Ik zag hem, Cinna. Ik ben jaloers.'

'De politieke situatie valt niet bondiger samen te vatten dan met die zon: wat bij Pompeius weldadig en natuurlijk is, is bij Caesar opzichtig en overbodig.' Achter Cinna is Calvus opgestaan: breed van schouders, kort van been. Zijn haar is strak geknipt, zijn implantaat is blauw als zijn ogen.

Als derde verrijst de tengere gestalte van Gaius Valerius Catullus. Wie hem voor het eerst ziet zou hem niet veel meer dan twintig jaar geven, maar zijn huid en zijn ogen suggereren dat hij ouder is, al zou dat ook aan zijn levensstijl kunnen liggen. Zijn driehoekig hoofd wordt bekroond met een dot blond haar; zijn ogen zijn een sluw blauw; zijn implantaat is goudkleurig.

‘Gegroet, Claudius Pulcher, mijn beschermheer. Moge je hart het eerder begeven dan je sluitspier!’

Ook hem zoent Claudius op de mond, maar hij heeft direct spijt als hij Catullus nadenkend ziet proeven. ‘Hmm. Drie dagen voor de eisprong, schat ik. Je zuster?’

‘Hou je mond over mijn zuster. Pompeia, nog altijd.’

‘Ah,’ zegt Calvus, ‘dat verklaart de jaloezie. Hoewel de jaloezie ook Pompeia zou kunnen verklaren.’

‘Bibulus! Hier is je leven! Hier bij mij!’ Porcia stond over me heen. Ze tikte me tegen mijn wang om me terug te brengen. Ik knikte.

‘Papa kan er elk moment zijn om je op te halen.’

Ik liet me de badkamer in duwen. Ik waste me schroeiend heet en langdurig. Er was nog tijd. Porcia heeft Cato’s talent voor dramatiek en overdrijving geërfd. Maar het zou erger zijn als hijzelf me van boven moest halen, onvoorbereid op deze grootse dag. Ze bespaart me zijn ergernis. Of ze bespaart hem de ergernis, dat kan ook.

Toen ik rood opgewreven verrees, rook ik door het badzout heen de weelderige geuren van het ontbijt. Daar kon ik toch de zorg merken voor het welbevinden van de man. Knapperverse vleespasteitjes, kazen, een lillende compote.

Maar natuurlijk, zodra mijn billen de bank raakten vielen de zware vuistslagen op de voordeur. Papa was weer eens vroeger dan nodig. Ik zuchtte. Porcia rende armzwaaiend naar voren en ik nam snel een paar happen nu mijn pastei nog heet was.

‘Hebben jullie het gezien?’ Zijn stem spatte als steenslag door het huis. ‘Hebben jullie gezien hoe hij zich voor gek zet? Kom van die bank, Bibulus, Caesar daagt je uit!’

Ik liep naar de deur, waar Cato ons stond te wenken.

Porcia was al buiten en keek van het ene eind van de straat naar het andere. Ik keek naar links. Ik zag de zon. Ik keek naar rechts. Ik zag de zon. Cato bezag vanuit onze deuropening tevreden onze verwarring.

‘Kijk,’ zei Porcia. Ze wees naar de linkerzon. Toen pas zag ik het schrift om de zon heen: JULIUS CAESAR. EEN NIEUWE DAG VOOR ROME.

Ik voelde mijn darmen samentrekken.

Wankelend ging ik het huis weer in. ‘In mijn eigen straat nog wel, in mijn eigen straat! Hij heeft het op mij voorzien! Wat heeft het voor zin me verkiesbaar te stellen als hij over dit soort middelen beschikt?’

‘In jouw straat?’ Papa bulderde van het lachen. ‘Welnee, malle jongen. Die zon staat boven de hele stad. Het is een van die projecties van hem, van een krachtige illusor. Net als dat ding dat op het Capitool te zien was bij zijn verkiezing tot hogepriester. “De goden zouden Caesar stemmen.” Maar dit keer gaat het niet werken. Hij heeft die middelen te vroeg ingezet. Als Julius Caesar zijn Beurstocht wil lopen – en geloof me, dat wil hij; hij heeft alles op alles gezet om de Iberia over te nemen – dan moet hij eigenaar zijn van het bedrijf waarvoor hij die Beurstocht toegekend heeft gekregen. En zolang hij geen afstand heeft gedaan van zijn zakelijke belangen, kan hij zich niet verkiesbaar stellen.’

‘Maar hij heeft de Senaat gevraagd een uitzondering te maken.’

‘De Senaat gaat niet toestemmen.’

Hij liep op me toe en legde zijn handen op mijn schouders. Ik rook zijn sterke, mannelijke geur.

‘Bibulus, jongen: vertrouwen! Ik weet wat deze dag voor je betekent, voor Porcia betekent. Niets mag die verstoren!’

‘Maar u kunt toch niet de hele stemming in de Senaat naar uw hand zetten?’